

Diàleg

AVUI+
Des del 1976

 CORPORACIÓ CATALANA
DE COMUNICACIÓ S.L.

 ANTONI CAMBREDÓ, president executiu
JOAN ODINA, conseller delegat
ORIOL HUGUET, director general
BERTA CASTELLET, directora de màrqueting
GONZALO CANEDO, director comercial
PATRÍCIA TARRIDA, cap de distribució
JOAN SERRA, director de producció
IVAN GRAU, cap financer
QUICO DOMINGO, cap de sistemes

**PER ORIENTAR-SE EN
EL LABERINT BASC**
**Ramon Tremosa
i Balcells**

Professor de teoria econòmica a la UB
www.ramontremosa.com

EN SÍNTESI

Clos i els okupes

Euskadi segons Morán

Comparteixo plenament l'opinió de Mark Kurlanski, autor del cèlebre *The Basque History of the World* (1992), segons la qual el llibre de Gregorio Morán *Los españoles que dejaron de serlo* (Planeta, 2003) és el millor relat per acostar-se al problema basc. Si algú vol mirar d'entendre com i per què Euskadi s'ha convertit en la gran ferida històrica d'Espanya en la segona meitat del segle XX (Catalunya ho va ser fins a la primera meitat), aquest llibre li donarà moltes pistes. I això malgrat que el llibre de Morán va ser publicat per primer cop fa vint-i-cinc anys: tot i que només abasta el període 1937-1981, aquesta reedició conté un llarg i interessant pròleg de l'autor que analitza el període 1981-2001.

RELLEGINT ARA EL LLIBRE DE MORÁN CONSTATO l'actualitat i la validesa del seu plantejament. Després de viure dos anys a Euskadi, Morán va centrar-se en el que considera els tres pilars fonamentals de la vida basca: el PNB, ETA i Neguri, sense oblidar l'Església i els sindicats. El PNB representa les aspiracions d'una part important de la societat basca. ETA és un autèntic poder fàctic que sap que no guanyarà la guerra però que condiciona l'actuació de tots els partits i fins i tot la política espanyola; i la decadent Neguri sintetitza l'oligarquia econòmica i financera basca.

EL LLIBRE DE MORÁN EXHAURÍ les dues primeres edicions completament al País Basc i va passar totalment desapercebut a la resta de l'Estat. L'autor es qualifica avui d'extremadament ingenu, en suposar que podria haver-hi interès a Espanya per conèixer una història "que no es coneix i que molts no volen conèixer". L'autor conclou que Euskadi se sent, per damunt de tot, un país i una nació.

MORÁN NO PARLA D'ASSASSINAT O DE TERRORISME fins al darrer capítol: "L'assassinat està tipificat en els codis, que són fets per qui tots sabem i coneixem. Allò que ahir va ser un crim, demà és un error i demà passat una data memorable; si el 18 de juliol de 1936 hagués fracassat la història ho tractaria d'una altra manera... El terrorisme és una apreciació política: el 22 de juliol de 1946 un grup de jueus van dinamitar l'hotel Rei David de Jerusalem i van matar dotzenes de militars anglesos, dones i nens. Menahem Begin va dirigir l'operació i després va arribar a president d'Israel; considerar-lo un terrorista avui seria no només una ingenuïtat sinó un error en l'apreciació històrica... L'única moral política que funciona és la de l'èxit i és dur haver d'admetre que moltes vegades un gran home d'Estat es fa sobre mentides, mitges veritats o cadàvers".

PEL QUE FA A ETA MORÁN DESTACA especialment una data, el 9 de desembre de 1977, avui molt poc recordada. Just després de la legalització dels partits es produí una amnistia política, que va fer que per un dia no quedés cap pres basc a les presons espanyoles, terrorisme i delictes de sang inclosos. Fins i tot alguns presos van ser portats a l'estranger perquè tornessin a casa des de fora del país, perquè la sortida de la presó no fos considerada un èxit de la violència. Però tant ETA militar com ETA político-militar van seguir "competint" frenèticament entre elles en la lluita armada com si res i entre 1977 i 1981 van causar més de 250 morts.

d a n i e l

DANIEL BOADA

"A diferència d'Euskadi, a casa nostra la distància entre dreta i esquerra encara fa impossible un mínim front comú contra el centralisme d'Estat, que se serveix molt hàbilment del sucursalisme polític"

ETA VA NÉIXER EL 1959 però no va cometre atemptats contra persones fins al 1968. En aquests anys la resistència d'ETA és només civil (fer caure estàtues franquistes, penjar ikurriñes, assaltar bancs) i Morán relata en el llibre les diferents assemblees que porten l'organització cap al marxisme i cap a la lluita armada. També s'hi descriu molt bé el context de brutal repressió policial, fins al punt que l'any 1974 gairebé un 2% del cens total d'Euskadi havia "passat" per les comissaries.

PER COMPLETAR AQUEST PUNT VOLDRIA EVOCAR Mikel Unzueta, exsenador del PNB, que va afirmar en un sopar del Grup Hayek l'any 2001 a Barcelona que "en aquells anys, abans de 1968, a les presons fran-

quistes els presos d'ETA rebien tan sols, com a llibres de lectura, manuals i pamflets marxistes". Per a Unzueta això significava un intent del règim franquista d'esquerdar la resistència cívica del PNB... argument que enllaça amb el que Raimon Galí explica al seu llibre *Recalada*, on afirma que això mateix el franquisme ho havia fet a Catalunya. Curiós, oi?

A DIFERÈNCIA D'EUSKADI, A CASA NOSTRA la distància entre dreta i esquerra encara fa impossible un mínim front comú contra el centralisme d'Estat, que se serveix molt hàbilment del sucursalisme polític. Ezker Batua, en canvi, trenca aquest esquema en apostar per un tripartit nacional i social i quan Javier Madrazo afirma que "és decebedor que el president ZP no accepti el dret a decidir de la societat basca" (*Actual*, 6.6.2006). El tripartit PNB-EA-EB està molt més ben travat que el que hem tingut aquí, tant per millorar el reconeixement nacional i l'autogovern com per encarar el procés de pau.

AIXÍ COM EL PP VIVIA MILLOR CONTRA ETA, el règim franquista també vivia millor contra el comunisme. El llibre de Morán és molt actual en molts aspectes, fins i tot quan analitza el tractament dels diaris espanyols de la dictadura en informar sobre "el problema basc", que permeten fer paral·lelismes amb el que s'escriu a Madrid des de 2001 sobre Euskadi (nacionalisme = terrorisme). Ara que s'obre el diàleg amb ETA aquest és un llibre clàssic, intel·ligent i excel·lent per orientar-se en el laberint basc.

Marçal Sintès

Ho vaig haver de llegir dos cops per creure-m'ho: "Clos vol pactar sobre Gràcia amb els okupes", deia un titular de la secció de Societat de l'edició d'ahir d'aquest diari. Com recordava la notícia, a desgrat del compromís que l'alcalde de Barcelona va tancar en el seu moment amb els okupes de cara a les Festes de Gràcia de l'any passat, igualment grups vandàlics van rebentar els actes dels dos últims dies i van generar aldarulls. El regidor Jordi Hereu, tot fent costat a Clos i als seus plans de reincidir en el pacte previ a les festes, dimarts demanava responsabilitat als grups municipals. Un altre dels *arreglos* als quals ens comença a tenir a veure l'Ajuntament de Barcelona es va produir aquest mateix 2006, quan es van facilitar dos pisos públics de lloguer a uns okupes a canvi que desallotgessin un immoble del carrer Valldonzella. No sembla que aquesta manera d'actuar s'adigui gens ni amb el sentit comú ni amb els interessos dels barcelonins. Fa tota la impressió, en canvi, que el que a Clos i al seu equip els preocupa és evitar-se problemes com sigui, quan, precisament, són on són per encarar *problemes* com ara fer complir les lleis. Com se sap fa molt poques setmanes un grup d'okupes va dur a terme una autèntica ràtzia a Gràcia, que, a més d'indignar els veïns, va motivar una forta picabaralla entre l'Ajuntament i la Generalitat. Ara, mentre els veïns de Gràcia tremolen, i amb raó, en imaginar què pot passar durant les festes del barri, l'alcalde de Barcelona es dedica a embolicar nous regals confiant que apaivagaran les bandes ocupadores. Inaudit i clamorós.

m.sintes@hotmail.com